

כ. דין וחשבון על תזרימי מזומנים

תוכן עניינים

עמוד	נוסח משולב של גילוי דעת מספר 51, דין וחשבון על
1283	תזרימי מזומנים

דין וחשבון על תזרימי מזומנים

נוסח משולב של גילוי דעת 51 (ספטמבר 1989) (**)(*)

1. מבוא ומטרות

- 1.1 גילוי דעת זה קובע, שבמקום דוח על השינויים במצב הכספי ייכלל בדוחות הכספיים דוח על תזרימי המזומנים. שני הדוחות שונים ביעדיהם, בהדגשיהם, בדרך הצגתם ובמידע המופק מהם.
- 1.2 הדוח על תזרימי המזומנים מספק מידע על תקבולי המזומנים ותשלומי המזומנים במשך התקופה, שאליה הוא מתייחס - מידע שלא ניתן לקבלו מהדוח על השינויים במצב הכספי.
- 1.3 המידע על תזרימי המזומנים נועד לסייע למשקיעים, לנושים ולאחרים להעריך את יכולת העסק להפיק בעתיד תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, את יכולתו לפרוע את התחייבויותיו ולשלם דיבידנד, את יכולתו לממן השקעות ואת הזדקקותו למימון חיצוני.
- 1.4 חשיבות המידע על תזרימי המזומנים הביאה למסקנה, שיש להנהיג דוח על תזרימי המזומנים במקום דוח על השינויים במצב הכספי כדי לשקף את תזרימי המזומנים שנתקבלו ואת התשלומים שבוצעו במשך תקופת הדיווח. בדוח תיכלל הבחנה בתזרימים לפי סוגי פעילויות: פעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון.

2. דיון

קיימות גישות שונות לאופן הכנתו ולקביעת תוכנו ומתכונתו של הדוח על תזרימי המזומנים. הלשכה שקלה גישות אלה, כמובא להלן, וקבעה את עמדתה לגביהן.

(*) אושר על ידי הוועדה לכללי חשבונאות ודיווח כספי ועל ידי המועצה המקצועית המייעצת בהתאם להחלטות מהימים 7 ו-13 בספטמבר 1989 ואושר לפירסום על ידי הוועד המרכזי בהחלטתו מיום 18 בספטמבר 1989.

(**) חל על דוחות כספיים לתקופות חשבון המסתיימות לאחר ה-15.3.1990 ולגבי דוחות כספיים, שחוק ניירות ערך חל עליהם - לתקופות המסתיימות ב-31.12.1989 ואילך. עם החלתו בטל ג"ד 13.

הגדרת מזומנים

נהוג להשקיע עודפי מזומנים, שאינם דרושים באופן מידי, בהשקעות קצרות טווח ובעלות נזילות גבוהה, כגון פיקדונות בבנקים לטווח קצר, פיקדונות במוסדות כספיים אחרים לטווח קצר, מלוות קצרי מועד, איגרות חוב וניירות ערך סחירים אחרים, הלוואות בערביות בנקאיות וכו'. לשם הערכת יכולתו של העסק להפיק בעתיד תזרימי מזומנים אין הבדל של ממש בין מזומנים בפועל ובין נכסים כספיים הניתנים בקלות למימוש למזומנים, באופן מידי וללא סיכון ממשי. לפיכך קובעת הלשכה, כי מזומנים יכללו גם שווי מזומנים. שווי מזומנים לעניין זה הם פיקדונות לזמן קצר שהופקדו לתקופה של עד שלושה חודשים בבנקים ומילווות ממשלתיים סחירים, שהתקופה עד למועד פדיונם בעת ההשקעה בהם לא עלתה על שלושה חודשים. השקעות לתקופות ארוכות יותר ונכסים כספיים אחרים לא ייכללו, הואיל והפיכתם למזומנים בדרך כלל מורכבת יותר או שהיא כרוכה בסיכונים. מאידך לא ייכללו מזומנים, שלגביהם קיימות מיגבלות בשימוש כגון מזומנים משועבדים בשיעבוד ספציפי או מזומנים שיועדו על ידי ההנהלה שלא לשימוש שוטף ולפיכך אינם מוצגים על-פי כללי ההצגה המקובלים בסעיף המזומנים בדוח על המצב הכספי.

כמו-כן צריכה להיות זהות בין יתרות המזומנים (לתחילת התקופה ולסופה) בדוח זה ליתרות המזומנים בדוח על המצב הכספי. כדי להבליט את הקשר בין תנועת המזומנים בתקופת הדוח לבין יתרתם בדוח על המצב הכספי, יכלול הדוח פירוט של יתרת המזומנים ושווי מזומנים בתחילת תקופה, התנועה בהם במשך התקופה והיתרה בסוף התקופה.

הלשכה מודעת לכך שהגדרת שווי מזומנים היא מצומצמת, אולם לדעתה קביעה זו תואמת את תנאי שוק ההון בישראל, ואת מטרת הדוח, והיא ברורה וקלה ליישום.

לאור האמור לעיל המונח "מזומנים" בגילוי דעת זה כולל מזומנים ושווי מזומנים, אלא אם צויין אחרת.

משיכות יתר בבנקים

2.2

לעתים יש לעסקים, בעת ובעונה אחת, יתרות מזומנים ויתרות של משיכות יתר בבנקים. יש הטוענים שעל הדוח להתמקד בתנועת מזומנים נטו - תנועת מזומנים בניכוי משיכות יתר. אולם בתנאי שוק ההון בישראל משיכות יתר מהווה בדרך כלל חלק ממכלול האשראי, שמעמיד הבנק לרשות העסק, ואין הבדל של ממש בין משיכות יתר ובין אשראי בנקאי אחר לזמן קצר. לפיכך מאמצת הלשכה את הגישה, שהדוח יתמקד בתנועת המזומנים ללא קיזוז משיכות יתר.

הגישה הישירה והגישה העקיפה

2.3

הדיווח על תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת יכול להיעשות בשיטה ישירה, כלומר ריכוז הסכומים, שנגבו מלקוחות עבור מכירות, ששולמו לספקים עבור קניות ולבנקים כריבית וכו', והצגת כל אחד מהם בנפרד. ניתן להגיע לסך-כל תזרימי המזומנים נטו מפעולות גם בשיטה עקיפה: סכום הרווח הנקי יתואם לתזרימי המזומנים מפעילות שוטפת על ידי תיאום פריטי הכנסות והוצאות שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים (כגון רווחים הנכללים על בסיס השווי המאזני, תיאום פחת והפחתות, תיאום השינויים בעתודות למסים ולפיצויים וכו') ועל ידי תיאום השינויים בסעיפי הרכוש וההתחייבויות המתייחסים לפעולות שוטפות (כגון תיאום שינויים ביתרות לקוחות, תיאום השינויים ביתרות ספקים וכו'). התוצאה תבטא את סכום תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת.

דיווח בשיטה הישירה נותן לקוראי הדוח מידע רב יותר על תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת למקורותיה השונים. אולם דיווח בשיטה הישירה בדרך כלל אינו ישים בנקל, ולפיכך מאמצת הלשכה את הדיווח בשיטת הגישה העקיפה. אולם, כאשר הדבר אפשרי, ניתן לערוך את הדוח בגישה הישירה. במקרה כזה יש לכלול בדוח נספח, ובו פירוט התאמת הרווח הנקי לפי דוח רווח או הפסד לסכום שדווח עליו כתזרים מזומנים מפעילות שוטפת.

קיצוים בדוח

2.4

ככלל, כדי שהדוח יהיה משמעותי, אין לקזז בו תקבולי מזומנים מתשלומי מזומנים אף אם מקורם בעסקאות קשורות או דומות. אולם בפריטים, שבהם היקף הפעולות גדול והמחזור מהיר, מידע על תנועת המזומנים ברטו אינו הכרחי להבנת תזרימי המזומנים של העסק או שתוספת המידע ממנו היא שולית. לפיכך קובעת הלשכה, כי ניתן להציג את תזרימי המזומנים בפעילויות שוטפות לזמן קצר (כגון אשראי לזמן קצר, משיכות יתר מבנקים, השקעות שוטפות בניירות ערך סחירים) בסכום נטו בכל סעיף וסעיף.

אשראי ספקים, לקוחות ואשראי למימון רכוש קבוע

2.5

2.5.1 מכירת מוצרים ושירותים שוטפים ללקוח בתשלומים או באשראי לזמן ארוך ניתן לראותה כפעולת השקעה. לפי גישה זו גבייה מהלקוח בתקופת הדיווח תיכלל בפעולות השקעה כגביית חוב לזמן ארוך. בדומה לכך ניתן לראות רכישת חומרים ושירותים מספק בתשלומים או באשראי לזמן ארוך כפעולת מימון (קבלת אשראי למימון הפעולות). לפי גישה זו תשלום לספק בתקופת הדיווח ייכלל בפעילות המימון כפרעון הלוואה.

טיפול זה אינו תואם את הגישה, שבמסגרת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת יש לכלול בדרך כלל זרימת מזומנים בגין כל פריט הנכלל ברווח הנקי מפעולות רגילות. לפיכך מאמצת הלשכה את הגישה, שתקבולים ותשלומים בגין מכירות שוטפות ללקוחות וקניות שוטפות מספקים באשראי לזמן ארוך ייכללו במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת בתקופת הדיווח, שבה נגבו בפועל או שולמו בפועל.

2.5.2 לגבי אשראי ספקים לפעולות השקעה מאמצת הלשכה את העמדה, שסכומים, שישולמו סמוך למועד ביצוע העסקה, ייכללו בפעילות השקעה. סכומים, שישולמו על חשבון אשראי ספקים שלא בסמוך למועד האמור, יוצגו בפעילות מימון.

2.5.3 שונה הדבר כאשר מתקבלת הלוואה מצד שלישי, שאינו הספק, לצורכי מימון רכוש קבוע. במקרה זה יש להציג את מלוא ההלוואה כפעילות מימון, ואת ההשקעה ברכוש קבוע כפעילות השקעה.

2.5.4 לעניין רכישת נכס קבוע בעסקה של חכירה מימונית, לכאורה הטיפול צריך להיות דומה למימון באשראי ספקים, דהיינו, חכירת רכוש קבוע בעסקה של חכירה מימונית תקבל ביטוי רק במועד תשלום דמי החכירה התקופתיים. אולם בתנאי שוק ההון בישראל עיסקת החכירה מהווה בדרך כלל קבלת אשראי למימון רכישת נכס (חברות האשראי קשורות ברובן לבנקים המסחריים או לגופים כספיים אחרים). לפיכך מאמצת הלשכה את הגישה, שרכישת נכס בחכירה מימונית תוצג כהשקעה מחד וכקבלת מימון מאידך, בדומה לקבלת הלוואה מצד שלישי. פירעון דמי החכירה התקופתיים יוצג בפעילות מימונית כפירעון הלוואה שנתקבלה.

שחיקת פריטים כספיים

2.6^א

בדוחות המותאמים במלואם לשינויים בכוח הקנייה הכללי של המטבע על-פי גילוי דעת 36 יבוטא גם הדוח על תזרימי המזומנים בשקלים של תום תקופת הדיווח. עסק יכול לקבל הלוואה או להפקיד פיקדון הצמוד למדד או למטבע השונה מהמדד המשמש בסיס להתאמת הדוחות הכספיים (כגון גוף, המדווה על בסיס השינויים במדד המחירים לצרכן, מקבל הלוואה בדולרים). במקרה כזה ייווצרו בדרך כלל הפרשים בין הסכום שנתקבל בשקלים של סוף תקופת הדיווח, ובין סכום ההלוואה (הפיקדון) בפועל לתום התקופה על-פי תנאי הצמדתה. הפרשים אלה אינם מבטאים זרימת מזומנים. לפיכך מקבלת הלשכה כעיקרון את הגישה, שיש לנטרל הפרשים אלה מסכום הרווח בהצגת תזרימי המזומנים מפעולות. אולם ניטרול הפרשים אלה בגין פריטים שוטפים, שתנועתם רבה, אינו מעשי כל עוד אין בעסק מערכת רישום שוטף ביחידת מדידה יציבה. לפיכך ינוטרלו הפרשים כאלה בגין פריטים כספיים לזמן קצר, רק אם אי-ניטרולם יגרום לעיוות משמעותי. (הפרשים

^א סעיף 21(ב) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי סעיף זה יחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

אלה ייקראו להלן "שחיקה" בין אם הם מבטאים עלייה
ובין אם הם מבטאים ירידה).
תרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ מאוחדת

2.7 ב.ג

כדי לשקף את תזרימי המזומנים ושווי המזומנים של פעילות חוץ, אשר מאוחדת בדרך של איחוד מלא או איחוד יחסי במונחי מטבע ההצגה של הישות המדווחת, הסכומים במטבע חוץ הכלולים בדוח על תזרימי המזומנים של פעילות החוץ יתורגמו לפי שער החליפין במועד המתייחס לכל תזרים מזומנים (למעט מקרים בהם מטבע הפעילות של פעילות החוץ הוא מטבע של סביבה כלכלית היפר-אינפלציונית, ופעילות החוץ מתאימה את דוחותיה הכספיים לאינפלציה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות, בהם התרגום של תזרימי המזומנים יבוצע אף הוא לפי שער הסגירה) ויאוחדו עם תזרימי המזומנים האחרים של הישות המדווחת. הפרשי השער המתייחסים ליתרות המזומנים ושווי המזומנים בפעילות החוץ במשך תקופת הדיווח יוצגו בסכום נפרד בדוח על תזרימי המזומנים. מסיבות מעשיות, לעיתים קרובות, שער המהווה קירוב לשערי החליפין בפועל, לדוגמה, שער ממוצע שבועי או חודשי, עשוי לשמש, לצורך תרגום תזרימי המזומנים של פעילות החוץ באותה תקופה. עם זאת, אם בשערי החליפין חלות תנודות משמעותיות, השימוש בשער ממוצע לתקופה אינו הולם.

^ב סעיף 21(ב) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי סעיף זה יחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

^ג תוקן על ידי סעיף 50 לתקן חשבונאות מספר 13 בתחילה מ-1.1.2004 ועל ידי סעיף 62 לתקן חשבונאות מספר 13 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2008.

3. המלצות

3.1 דוח על תזרימי המזומנים

3.1.1 דוחות כספיים יכללו דוח על תזרימי המזומנים בתקופת הדיווח, למעט מקרים, שדוח זה אינו מוסיף מידע משמעותי.

3.1.2 הדוח על תזרימי המזומנים יתמקד בזרימת המזומנים של העסק ויבטא את השינויים שחלו במזומנים כתוצאה מהפעולות בתקופת הדיווח.

3.1.3 מזומנים לעניין זה יכללו מזומנים בשקלים ובמטבע חוץ, פקדונות למשיכה מידית ולזמן קצר (עד שלושה חודשים) בבנקים וכן מילות קצרי מועד ואיגרות חוב ממשלתיות סחירות אחרות, שהתקופה עד למועד פדיונם בעת ההשקעה בהם לא עלתה על שלושה חודשים.

3.1.4 הסעיף "מזומנים ושווי מזומנים" המוצג בדוח על המצב הכספי יהיה זהה - מבחינת מרכיביו - למזומנים לצורכי הדוח על תזרימי המזומנים.

3.2 מתכונת הדוח

3.2.1 בדוח יוצגו תזרימי המזומנים בשלוש קבוצות, לפי סיווג כדלקמן:

- (1) פעילות שוטפת;
- (2) פעילות השקעה;
- (3) פעילות מימון.

כן יוצגו בדוח יתרונות המזומנים ושווי המזומנים לתחילת התקופה ולסופה.

תשלומי מזומנים ותקבולי מזומנים המתייחסים לפעילות השקעה ומימון יוצגו בסכום ברוטו אולם ניתן להציג תזרימי מזומנים המתייחסים לפעילות לזמן קצר בסכום נטו בכל סעיף (כגון אשראי לזמן קצר, משיכות יתר מבנקים וניירות ערך סחירים).

בדוחות הערוכים על-פי גילוי דעת 36 יבוטא גם הדוח על תזרימי המזומנים בשקלים של סוף תקופת הדיווח.

3.2.2 תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

(1)^ט נערך הדוח בגישה העקיפה, תהיה נקודת המוצא לתזרימי המזומנים, שנבעו מפעילות שוטפת, הרווח הנקי (ההפסד) לפי דוח הרווח או ההפסד. סכומים, שנכללו בדוח הרווח או ההפסד ואינם מבטאים תזרימי מזומנים, יתואמו מסכום הרווח הנקי ופירוטם יובא בנספח לדוח.

(2) נערך הדוח בגישה הישירה, תובא בנספח לו התאמה בין הרווח הנקי (ההפסד) לבין סך תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת.

(3) תקבולים מלקוחות בגין מכירות של מוצרים או שירותים וכן תשלומים לספקים בגין רכישות של חומרים או שירותים - ובכללם תקבולים או תשלומים בגין מכירות וקניות באשראי לזמן ארוך - יוצגו במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת.

(4)^ה לעניין נכסים המוחזקים להשכרה לאחרים ולאחר מכן למכירה במהלך העסקים הרגיל ראה סעיף 3.2.3 (א1) להלן.

3.2.3 תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

(1) בקבוצה זו יוצגו, בנפרד וללא קיזוז, תזרימי מזומנים, ששימשו לרכישת נכסים (רכוש קבוע והשקעות לזמן ארוך) ושנתקבלו ממימוש נכסים אלה. כן ייכללו בה תזרימי מזומנים ממתן הלוואות וגבייתן ומרכישת ניירות ערך (להוציא אותם שנכללו כשווי מזומנים) או השקעות

^ט תוקן על ידי סעיף 119א לתקן חשבונאות מספר 34 בתחילה מ-2014.1.1.
^ה נוסף על ידי סעיף 3 לשיפור תקנים קיימים - 2010 (תקינה ישראלית) בתחילה מ-2010.1.1.

אחרות ומכירתן. ניתן להציג פעולות רכישה או מתן הלוואות, שתקופת ההשקעה המקורית בהן היתה לזמן קצר (עד שנה) בסכום נטו.

(א1)¹ למרות האמור בסעיף 3.2.3(1), תשלומי מזומנים לייצור או לרכישה של נכסים המוחזקים להשכרה לאחרים ולאחר מכן מיועדים למכירה (כמתואר בסעיף 72א לתקן חשבונאות מספר 27 רכוש קבוע) הם תזרימי מזומנים לפעילות שוטפת. תקבולי מזומנים מההשכרה ומהמכירה לאחר מכן של נכסים אלה מהווים אף הם תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת.

(2) כאמור בסעיף 3.3 להלן רכישת נכסים באשראי ספקים אינה מוצגת כתזרים. הסכומים שישולמו בסמוך למועד ביצוע העיסקה ייכללו כפעילות השקעה, ואילו סכומים שישולמו על חשבון האשראי שלא בסמוך למועד האמור, יוצגו כפעילות מימון. לעומת זאת עסקאות של חכירה מימונית יוצגו במסגרת פעילות השקעה מחד ובמסגרת פעילות מימון מאידך בעת ביצוע העסקה.

(3) תקבול בגין מענק השקעה יוצג בנפרד.

(4) רכישת חברות בנות שאוחדו לראשונה ומכירת השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר יוצגו בנפרד בסכום שאינו כולל את המזומנים למועד רכישתן או למועד מכירתן. בביאורים יובא פירוט של הנכסים וההתחייבויות של אותן חברות ליום הרכישה, או ליום המכירה, לפי העניין.

(5) מתזרימי המזומנים מפעילות השקעה תנוטרל שחיקת פריטים כספיים כאמור ב-2.6 לעיל. אולם שחיקת פריטים כספיים

¹ נוסף על ידי סעיף 3 לשיפור תקנים קיימים - 2010 (תקינה ישראלית) בתחילה ת-1.1.2010.

לזמן קצר תנוטרל, רק אם אי-ניטרולה
יגרום עיוות משמעותי.

3.2.4 תזרימי מזומנים מפעילות מימון

- (1) במסגרת קבוצה זו יוצגו בנפרד: הנפקת הון (תוך הצגה בנפרד של הנפקת הון למיעוט בחברות בנות שאוחדו); תשלום דיבידנד; הנפקת איגרות חוב; פדיון איגרות חוב; קבלת הלוואות לזמן ארוך ופירעון. בדרך כלל אין לקזז בין פירעון הלוואות לבין קבלת הלוואות, אולם ניתן להציג את התנועה באשראי לזמן קצר, כאמור בסעיף 2.4 לעיל, בסכום נטו. כמו כן ינוכו הוצאות הנפקת הון ואיגרות חוב מהתמורה מההנפקה.
- (2) התחייבות שנוצרה בגין עיסקה של חכירה מימונית עם חברות חכירה, כאמור בסעיף 2.5, תוצג במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות מימון.
- (3) הטיפול בשחיקת פריטים כספיים יהיה כאמור בפסקה 3.2.3 (5) לעיל.
- (4) לצורכי הדוח על תזרימי המזומנים אין להתחשב בהבחנה בין חלויות שוטפות לבין חלויות לזמן ארוך. דהיינו, הסכומים שיוצגו בדוח יבטאו את תזרימי המזומנים למעשה.
- (5) דיבידנד ששולם בפועל יוצג במסגרת פעילות מימון. דיבידנד, ששולם לבעלי מניות מיעוט בחברות בנות שאוחדו, יוצג בנפרד מסכום הדיבידנד, ששולם לבעלי המניות בחברה האם.

3.3 פעילויות השקעה ומימון שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים

במסגרת הדוח על תזרימי המזומנים לא יקבלו ביטוי פעילויות השקעה ומימון שאינן קשורות בתזרימי מזומנים כגון המרת התחייבויות להון, רכישת נכסים או השקעות תמורת הנפקת הון או התחייבות ישירה למוכר לפרעון לאחר תקופת הדיווח. אולם יינתן גילוי לגבי עיסקאות אלה וסכומיהן במסגרת נספח לדוח על תזרימי המזומנים.

3.4^ח הפרשי שער מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ מאוחדת

ההפרשים הנ"ל נוצרים בגין השקעה נטו בחברות מוחזקות, המהוות פעילות חוץ, והם מוכרים בדוח על המצב הכספי הישות המדווחת כרכיב נפרד במסגרת ההון העצמי. הואיל ועל פי תקן חשבונאות מספר 13 (מתוקן), השפעות השינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ, יש לתרגם את הנכסים וההתחייבויות של פעילות החוץ על פי שער סגירה ואת ההכנסה וההוצאות על פי שער החליפין במועדי העסקאות (למעט מקרים בהם פעילות החוץ מתאימה את דוחותיה הכספיים לאינפלציה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות, בהם תרגום ההכנסה וההוצאות יבוצע אף הוא לפי שער סגירה), נוצרים הפרשים המתייחסים ליתרות הפתיחה של הנכסים וההתחייבויות של פעילות החוץ, להכנסה ולהוצאות של פעילות החוץ וכן מתנועות ההשקעה בין החברות במשך תקופת הדיווח. הפרשי השער המתייחסים ליתרות המזומנים ושווי המזומנים במשך תקופת הדיווח יוצגו בסכום נפרד בדוח על תזרימי המזומנים.

¹ סעיף 21(ב) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי סעיף זה יחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

^ח תוקן על ידי סעיף 51 לתקן חשבונאות מספר 13 בתחילה מ-1.1.2004 ועל ידי סעיף 63 לתקן חשבונאות מספר 13 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2008.

צדדים קשורים 3.5

ייתן גילוי על תזרימי המזומנים מצדדים קשורים ולצדדים קשורים הנובעים מפעילות שלא במהלך העסקים הרגיל.

מהותיות 3.6

הצגה, תיאום או גילוי על-פי גילוי דעת זה כפופים לכלל המקובל של מהותיות. מכאן נובע בין היתר שיש לקבץ מרכיבים לא-מהותיים בעלי אופי דומה במטרה להציג דוח תמציתי וענייני ככל האפשר.

4. תחולה

4.1 גילוי דעת זה יחול על כל הדוחות הכספיים העיקריים (בכללם דוחות כספיים נומינליים, אם הם הדוחות הכספיים העיקריים), למעט דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים, חברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות שלגביהם החלת גילוי דעת זה תהיה כפופה לתיאום עם רשויות הפיקוח המתאימות. אין חובה לכלול דוח על תזרימי מזומנים כחלק מהדוחות הכספיים אם הדוח אינו מוסיף מידע בעל משמעות על המידע המצוי בחלקים האחרים בדוחות הכספיים (דוח על המצב הכספי, דוח רווח או הפסד וכו').

4.2 גילוי דעת זה יחול על דוחות כספיים הנערכים לתקופות חשבון המסתיימות לאחר ה-15 במארס 1990. עם זאת, מעודדת הלשכה את יישומו המוקדם. בהתאם לפניית רשות ניירות ערך, יש ליישם גילוי דעת זה לגבי דוחות כספיים, שחוק ניירות ערך חל עליהם, לתקופות המסתיימות ב-31 בדצמבר 1989 ואילך. עם החלתו של גילוי דעת זה בטל גילוי דעת 13 בדבר הדוח על השינויים במצב הכספי.

אין חובה לכלול נתוני השוואה בדוח על תזרימי המזומנים לתקופות שלפני תחילת יישומו של גילוי דעת זה.

4.3^ט לגילוי הדעת נוספו סעיפים 3.2.2(4) ו- 3.2.3(א1) על ידי שיפור תקנים קיימים - 2010 (תקינה ישראלית) אשר פורסם בחודש פברואר 2010. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2010 או לאחר מכן. יישום מוקדם מותר, אם הישות מיישמת החל מאותו מועד גם את התיקון המתייחס לנושא זה לתקן חשבונאות מספר 27 *לכוש קבוע*. בתקופה הראשונה ליישום תיקון זה, ישות תסווג מחדש את מספרי ההשוואה לתקופות הקודמות על מנת לשקף בהם את הוראות סעיף 3.2.3(א1).

**אין חובה ליישם המלצות גילוי
דעת זה אם השלכתן אינה מהותית**

^ט נוסף על ידי סעיף 3 לשיפור תקנים קיימים - 2010 (תקינה ישראלית) בתחילה מ-1.1.2010.

דוגמה לדוח מאוחד על תזרימי המזומנים (**)(*)

חברת עשיית
**דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום...
 מותאם לשקלים של חודש...**

שנה קודמת		
XXX	XXX	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:</u>
		רווח נקי (הפסד)
		התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים
<u>XXX</u>	<u>XXX</u>	מפעילות שוטפת (א)
XXX	XXX	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת (שימשו לפעילות שוטפת)
---	---	
		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(XXX)	(XXX)	רכישת נכסים קבועים
XXX	XXX	מענק השקעה
(XXX)	(XXX)	רכישת חברות בנות שאוחדו לראשונה (ב)
(XXX)	(XXX)	רכישת חברות מסונפות
(XXX)	(XXX)	רכישת ניירות ערך סחירים והשקעות אחרות לזמן ארוך
XXX	XXX	תמורה ממימוש נכסים קבועים
XXX	XXX	תמורה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר (ג)
		תמורה ממימוש/מפדיון של ניירות ערך סחירים והשקעות אחרות לזמן ארוך
XXX	XXX	רכישת ניירות ערך לזמן קצר, נטו (***)
(XXX)	(XXX)	מתן הלוואות ואשראי אחר לזמן ארוך
XXX	XXX	גביית חובות לזמן ארוך
(XXX)	(XXX)	מתן הלוואות ואשראי אחר לזמן קצר, נטו
XXX	XXX	מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה (שימשו לפעילות השקעה)
----	----	
		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
XXX	XXX	הנפקת הון (לאחר ניכוי הוצאות ההנפקה)
XXX	XXX	הנפקת הון למיעוט בחברות בנות שאוחדו
(XXX)	(XXX)	דיבידנד ששולם
(XXX)	(XXX)	דיבידנד למיעוט בחברות בנות שאוחדו
XXX	XXX	הנפקת איגרות חוב (לאחר ניכוי הוצאות ההנפקה)
(XXX)	(XXX)	פדיון איגרות חוב
XXX	XXX	קבלת הלוואות והתחייבויות אחרות לזמן ארוך
(XXX)	(XXX)	פרעון הלוואות והתחייבויות אחרות לזמן ארוך
<u>XXX</u>	<u>XXX</u>	אשראי לזמן קצר מבנקים, נטו
XXX	XXX	מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון (שימשו לפעילות מימון)
----	----	
XXX	XXX	<u>הפרשי תרגום בגין יתרות מזומנים ביחידות מוחזקות אוטונומיות</u>
----	----	
XXX	XXX	<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
<u>XXX</u>	<u>XXX</u>	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
<u>XXX</u>	<u>XXX</u>	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>

(*) הדוגמה נערכה בשיטה העקיפה והיא נועדה להקל על היישום. אין הדוגמה מהווה חלק מגילויי הדעת והיא אינה באה לגרוע מכל כלל שנקבע או להוסיף עליו.

(**) סעיף 21(ב) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי דוגמה זו תחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

(***) לאחר ניכוי התמורה שנתקבלה ממימוש ניירות ערך כאלה.

דוגמה לדוח מאוחד על תזרימי המזומנים - המשך(*)

חברת עשיית
**דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום...
 מותאם לשקלים של חודש...**

שנה קודמת	שנה	(א) התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
XXX (XXX)	XXX (XXX)	הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים: חלק המיעוט ברווחי (בהפסדי) חברות בנות שאוחדו חלק הקבוצה ברווחים בלתי מחולקים של חברות מסונפות
XXX XXX	XXX XXX	פחת והפחתות מסים נדחים, נטו
XXX XXX XXX XXX XXX XXX XXX	XXX XXX XXX XXX XXX XXX XXX	עליה בעודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (עלייה בעודף היעודה על העתודה)** הפסדי (רווחי) הון הפסד (רווח) ממימוש השקעות בחברות בנות שחיקת הלוואות והתחייבויות אחרות לזמן ארוך שחיקת חובות לגבייה לזמן ארוך ירידת ערך (עליית ערך) מלוות חובה ממשלתיים ירידת ערך (עליית ערך) ניירות ערך סחירים שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות: עלייה בלקוחות עלייה בחייבים אחרים ויתרות חובה עלייה במלאי עלייה בספקים עלייה בזכאים ויתרות זכות
(XXX) (XXX) (XXX) XXX XXX XXX	(XXX) (XXX) (XXX) XXX XXX XXX	(ב) רכישת חברות בנות שאוחדו לראשונה
(XXX) (XXX) XXX XXX (XXX) (XXX)	(XXX) (XXX) XXX XXX (XXX) (XXX)	נכסים והתחייבויות של החברות הבנות ליום הרכישה: הון חוזר (למעט מזומנים) נכסים קבועים התחייבויות לזמן ארוך זכויות המיעוט ליום הרכישה מוניטין שנוצר ברכישה
XXX XXX (XXX) (XXX) XXX	XXX XXX (XXX) (XXX) XXX	(ג) תמורה ממכירת השקעות בחברות בארנונות שאוחדו בעבר נכסים והתחייבויות של החברות הבנות ליום המכירה: הון חוזר (למעט מזומנים) נכסים קבועים התחייבויות לזמן ארוך זכויות המיעוט ליום המכירה רווח הון ממכירת השקעות בחברות הבנות

(*) סעיף 21(ב) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי דוגמה זו תחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.
 (**) הפקדות ביעודה בעת קיום עודף יעודה על עתודה יכולות להוות פעילות השקעה.

הדגמות הנוגעות ליישום גילוי דעת 51 בדבר דין וחשבון על תזרימי המזומנים^(*)

מ ב א

ההדגמות דלהלן נועדו להקל את היישום. אין ההדגמות מהוות חלק מגילוי הדעת ואינן באות לגרוע מכל כלל אחר שנקבע או להוסיף עליו.

בהכנת ההדגמות נעשה שימוש בנתוני ההדגמות שנכללו בטיוטה פנימית של רשות ניירות ערך בישראל באותו נושא, בהסכמתה האדיבה.

רשימת ההדגמות

- א. הדגמה מפורטת להכנת דוח על תזרימי המזומנים של חברה מסחרית, תוך יישום "הגישה הישירה";
- ב. הדגמה מפורטת להכנת דוח על תזרימי המזומנים של חברה מסחרית, תוך יישום "הגישה העקיפה";
- ג. הדגמה מפורטת להכנת דוח מאוחד על תזרימי המזומנים של חברה יצרנית, תוך יישום "הגישה העקיפה", לרבות טיפול בשינויים ביחידה המדווחת.

^(*) סעיף 21(ב) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי הדגמות אלה יחולו בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

א. הדגמה מפורטת להכנת דוח על תזרימי המזומנים של חברה מסחרית תוך יישום "הגישה הישירה"

חלק ראשון - דוחות כספיים ופירוטים נוספים

1. דוחותיה הכספיים של חברה א' בע"מ (חברה מסחרית) לשנה שנסתיימה ב-31.12.88

**דוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 1988
מתואם לשקל של דצמבר 1988**

פירוט		פירוט		פירוט		רכוש שוטף
ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1988	ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1988	ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1988	
ש"ח	ש"ח	מס'	מס'	ש"ח	ש"ח	מס'
						מזומנים ושוי
						מזומנים
30,000	26,000	(6)	בנקים	10,550	42,500	(1)
2,000	-	(7)	חלויות שוטפות	-	6,000	פיקדונות בבנק
19,850	17,000		ספקים	2,500	6,000	(2)
						ניירות ערך
						סחירים
10,000	21,000	(8)	זכאים אחרים	10,000	20,000	לקוחות
				<u>25,000</u>	<u>35,000</u>	מלאי מוצרים
61,850	64,000			48,050	109,500	
-----	-----			-----	-----	
			הלוואות לזמן ארוך בניכוי			
7,000	25,000	(9)	חלויות שוטפות	15,000	15,000	(3)
-----	-----			-----	-----	הלוואות, לזמן ארוך
4,200	7,500		עתודה לפיצויי פרישה נטו	60,000	50,000	(4)
-----	-----			-----	-----	רכוש קבוע, נטו
5,000	2,000		עתודה למסים נדחים	10,000	14,000	(5)
-----	-----			-----	-----	רכוש אחר, נטו
			הון עצמי			
50,000	70,000	(10)	הון מניות			
<u>5,000</u>	<u>20,000</u>	(11)	עודפים			
55,000	90,000					
-----	-----			-----	-----	
<u>133,050</u>	<u>188,500</u>			<u>133,050</u>	<u>188,500</u>	

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

דוח רווח או הפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1988
מותאם לשקל של דצמבר 1988

<u>ש"ח</u>	
180,000	מכירות
<u>(100,000)</u>	עלות המכירות
80,000	רווח גלמי
<u>(20,000)</u>	הוצאות שכר ונלוות
<u>(25,000)</u>	הוצאות הנהלה אחרות
35,000	רווח הפעלה
<u>(10,000)</u>	הוצאות מימון, נטו
<u>7,000</u>	רווח הון
32,000	רווח לפני מסים
<u>(12,000)</u>	מסים על ההכנסה
<u>20,000</u>	רווח נקי לשנה

2. נתונים ופירוטים נוספים

(1) הרכב סעיף מזומנים ושווי מזומנים

<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1987</u>	<u>1988</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
9,000	12,000	פקדונות שהופקדו לתקופה של עד שלושה חודשים
<u>1,550</u>	<u>30,500</u>	מזומנים בקופה ובבנקים
<u>10,550</u>	<u>42,500</u>	

(2) התנועה בסעיף ניירות ערך סחירים

ניירות הערך מסווגים כהשקעה שוטפת בהתאם לגילוי דעת 44 של לשכת רואי חשבון. התנועה בסעיף כוללת עליית ערך בסך 2,700 ש"ח בגין ניירות ערך הקיימים בתיק ב-31.12.88.

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

(3) הלוואות לזמן ארוך

ההלוואות צמודות במלואן למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית שנתית של 10% הצמודה במלואה למדד המחירים לצרכן והמשולמת ביום האחרון של השנה.

(4) תנועה בסעיף רכוש קבוע, נטו

ש"ח	
60,000	יתרת פתיחה
(9,000)	מכירה 6/88 (*)
9,000	רכישה 12/88 (**)
<u>(10,000)</u>	פחת השנה
<u>50,000</u>	יתרת סגירה

(*) ב-6/88 נמכר ציוד תמורת 14,896 ש"ח (בשקלים של יום המכירה). רווח ההון פטור ממס.

(**) סך 3,000 ש"ח שולם במזומן והיתרה כלולה בסעיף זכאים אחרים (אשראי הספקים היה צמוד במלואו למדד).

(5) תנועה בסעיף רכוש אחר, נטו

ש"ח	
10,000	יתרת פתיחה
8,000	רכישת ידע ב-9/88
<u>(4,000)</u>	הפחתת השנה
<u>14,000</u>	

(6) **בנקים** - בעיקר חשבונות חח"ד.

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

(7) התנועה בחלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך

ההלוואה לא היתה צמודה למדד.
 התנועה בסעיף חלויות שוטפות בערכים נומינליים
 היתה:

ש"ח (נומינלי)	
1,724	יתרת פתיחה
<u>(1,724)</u>	פרעון ב-1/88
<u>-</u>	יתרת סגירה

(8) הרכב סעיף זכאים אחרים

<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1987</u>	<u>1988</u>	
ש"ח	ש"ח	
1,400	5,000	ריבית לשלם
8,600	9,000	עובדים בגין שכר עבודה
-	1,000	מס הכנסה לשלם
-	<u>6,000</u>	זכאים בגין רכוש קבוע
<u>10,000</u>	<u>21,000</u>	

(9) תנועה בסעיף הלוואות לזמן ארוך שנתקבלו

כל הלוואות החברה בסעיף זה אינן צמודות והן נושאות ריבית שנתית
 בשיעור קבוע המשולמת בתחילת כל שנה בגין השנה שחלפה.
 התנועה בסעיף הלוואות בערכים נומינליים, היתה:

ש"ח (נומינלי)	
6,034	יתרת פתיחה
(6,034)	פרעון מוקדם ב-1/88
<u>25,000</u>	קבלת הלוואה ב-3/88
<u>25,000</u>	

(10) בחודש מרס 1988 הנפיקה החברה 17.931 מניות בנות 1 ש"ח
 בערך הנקוב.

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

(11) תנועה בסעיף עודפים

<u>ש"ח</u>	
5,000	יתרת פתיחה
20,000	רווח השנה
<u>(5,000)</u>	דיבידנד ששולם
<u>20,000</u>	יתרה 31/12/88

(12) נתונים נבחרים לגבי מדד המחירים לצרכן בשנת 1988

<u>12/88</u>	<u>9/88</u>	<u>6/88</u>	<u>3/88</u>	<u>1/88</u>	<u>12/87</u>
116	111	108	104	102	100

(13) כל המכירות והקניות של החברה נערכות באשראי של 30-60 יום בממוצע.

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

חלק שני - הדוח על תזרימי המזומנים

חברה א' בע"מ

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1988

מותאם לשקלים חדשים של חודש דצמבר 1988

<u>ראה הסבר</u>	<u>ש"ח</u>	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:</u>
2	170,000	תקבולים מלקוחות
3	(112,850)	תשלומים לספקים
4	(16,300)	תשלומי שכר
5	(11,000)	הוצאות הנהלה ששולמו
6	(12,162)	הוצאות מימון ששולמו, נטו
7	<u>(14,000)</u>	תשלומי מיסים על ההכנסה
	3,688	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה:</u>
8	(800)	רכישת ניירות ערך סחירים לזמן
	(6,000)	השקעה בפקדונות בבנק
	(3,000)	רכישת נכסים קבועים
9	16,000	תמורה ממכירת נכסים קבועים
	<u>(8,000)</u>	רכישת ידע
	(1,800)	מזומנים נטו, ששימשו לפעילות השקעה

		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון:</u>
9	(8,823)	פירעון הלוואות (כולל חלויות שוטפות)
9	27,885	קבלת הלוואות לזמן ארוך
	20,000	הנפקת הון
	(5,000)	דיבידנד לבעלי המניות של החברה
	<u>(4,000)</u>	פירעון אשראי לזמן קצר מבנקים
	30,062	מזומנים מפעילות מימון

	31,950	עלייה במזומנים ושווי מזומנים
	<u>10,550</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
	<u>42,500</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

נספח א' - התאמה בין הרווח הנקי לפי דוח רווח או הפסד לבין סך תזרימי המזומנים נטו מפעילות שוטפת (סעיף 3.2.2 (2) לגילוי הדעת)

ש"ח	
20,000	רווח לפי דוח רווח או הפסד הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים :
(2,700)	עליית ערך של ניירות ערך סחירים
14,000	פחת והפחתות
(7,000)	רווח הון מממוש נכסים
(3,062)	הפרשי התאמה בגין קרן הלוואות לזמן ארוך וחלויות שוטפות פיצויי פרישה - עלייה בעודף העתודה על היעודה
3,300	מסים נדחים - נטו
(3,000)	שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות :
(10,000)	עלייה בלקוחות
(10,000)	עלייה במלאי
(2,850)	ירידה בספקים
5,000	עלייה בזכאים אחרים
<u>3,688</u>	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

נספח ב' - פעולות שלא במזומן בתקופת הדוח:

בחודש דצמבר נרכש ציוד בסך 9,000 ש"ח באשראי לזמן קצר, הנפרע ב-3 תשלומים חודשיים שווים.

יתרת ההתחייבויות לתאריך הדוח בסך 6,000 ש"ח, מוצגת במסגרת ההתחייבויות השוטפות.

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

חלק שלישי - הסברים לפתרון בהדגמה

1. כללי - תיאום הדוח

שחיקה אינפלציונית של המזומנים עצמם ושל פריטים כספיים הנכללים ברכוש שוטף או בהתחייבויות שוטפות כגון אשראי לזמן קצר ללקוחות או מספקים (למעט חלויות שוטפות), נחשבה כחלק מתזרימי המזומנים מפעולות רגילות.

שחיקה של פריטים כספיים אחרים כגון הלוואות לזמן ארוך, נוטרלה מהדוח כחלק מההתאמה של הוצאות המימון בדוח רווח או הפסד.

2. תקבולים מלקוחות

<u>ש"ח</u>	
180,000	מכירות לפי דוח רווח או הפסד
10,000-20,000 = <u>(10,000)</u>	בניכוי - עלייה בלקוחות בשנת החשבון
<u>170,000</u>	תקבולים במזומן מלקוחות בשנת החשבון

3. תשלומים לספקים

100,000	עלות המכירות לפי דוח רווח או הפסד
25,000-35,000 = 10,000	עלייה במלאי מוצרים בשנת החשבון
17,000-19,850 = <u>2,850</u>	ירידה ביתרת ספקים
<u>112,850</u>	תשלומים במזומן לספקים בשנת החשבון

4. תשלומי שכר

20,000	שכר והוצאות נלוות לפי דוח רווח או הפסד
(400)	בניכוי: הוצאות שכר ונלוות שטרם שולמו במזומן
ראה סעיף זכאים אחרים	
4,200-7,500 = <u>(3,300)</u>	עלייה בעתודה לפיצויי פרישה נטו
<u>16,300</u>	

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

5. הוצאות הנהלה אחרות במזומן

ש"ח	
25,000	הוצאות הנהלה בדוח רווח או הפסד
(10,000)	בניכוי: פחת רכוש קבוע
(4,000)	הפחתת ידע
<u>11,000</u>	

6. הוצאות מימון ששולמו

ש"ח	
10,000	הוצאות מימון, נטו בדוח רווח או הפסד
(3,600)	ריבית לשלם שנצברה על הלוואות ראה סעיף זכאים אחרים
	שחיקת חלויות שוטפות בלתי צמודות מתחילת השנה עד

$$39 = 1,724 \times \left(\left(\frac{102}{100} - 1 \right) \times \frac{116}{102} \right) \quad \text{יום התשלום}$$

שחיקת פרעון הלוואות בלתי צמודות מתחילת השנה עד

$$138 = 6,034 \times \left(\left(\frac{102}{100} - 1 \right) \times \frac{116}{102} \right) \quad \text{יום הפרעון}$$

שחיקת הלוואות בלתי צמודות שנתקבלו מיום קבלתן עד

$$2,885 = 25,000 \times \left(\frac{116}{104} - 1 \right) \quad \text{סוף השנה}$$

$$\underline{2,700} = \quad \text{עליית ערך של ניירות ערך סחירים}$$

$$\underline{12,162}$$

הדגמה - שיטה ישירה (המשך)

7. תשלומי מסים על ההכנסה

ש"ח	
12,000	הוצאות מסים בדוח רווח או הפסד
3,000	ירידה בעתודה למסים נדחים
<u>(1,000)</u>	בניכוי - שינוי בחו"ז מס הכנסה
<u>14,000</u>	מסים ששולמו השנה

8. רכישת ניירות ערך סחירים, נטו

ש"ח	
3,500	עלייה ביתרת ניירות ערך
<u>(2,700)</u>	בניכוי - עליית ערך
<u>800</u>	

9. תיאום פעולות השקעה מימון לשקלים של תום תקופת הדוח:

ש"ח			
14,896	×	$\frac{116}{108}$	= <u>16,000</u>
			1. תמורה מממוש רכוש קבוע
			2. רכישת ידע, נכסים קבועים, פיקדונות וניירות ערך במזומן - ראה הרכב הסעיף בדוח על המצב הכספי
1,724	×	$\frac{116}{102}$	= 1,961
			3. פירעון חלויות שוטפות
6,034	×	$\frac{116}{102}$	= <u>6,862</u>
			פירעון מוקדם של הלוואות לזמן ארוך
			<u>8,823</u>
			סך פירעון הלוואות
25,000	×	$\frac{116}{104}$	= <u>27,885</u>
			4. קבלת הלוואות לזמן ארוך

**ב. הדגמה מפורטת להכנת דוח על תזרימי המזומנים של
חברה מסחרית תוך יישום "הגישה העקיפה"**

חלק ראשון - דוחות כספיים ונתונים ופרטים נוספים

דוחותיה הכספיים של חברת א' בע"מ

(חברה מסחרית) לשנה שנסתיימה

ב-31/12/88 והנתונים והפירוטים

הנוספים זהים לאלה שבהדגמה א'

("הגישה הישירה", ראה חלק ראשון שם).

הדגמה - שיטה עקיפה (המשך)

חלק שני - הדוח על תזרימי המזומנים

חברה א' בע"מ

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1988

מותאם לשקלים חדשים של חודש דצמבר 1988

ש"ח	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
20,000	רווח נקי לפי דוח רווח או הפסד
<u>(16,312)</u>	התאמות הדרושות להצגת המזומנים ושווי
3,688	מזומנים מפעילות שוטפת, נספח א'
-----	מזומנים נטו מפעילות שוטפת
	תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(800)	רכישת ניירות ערך סחירים לזמן קצר, נטו
(6,000)	השקעה בפיקדונות בבנק
(3,000)	רכישת נכסים קבועים
16,000	תמורה ממכירת נכסים קבועים
<u>(8,000)</u>	רכישת ידע
(1,800)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

	תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(8,823)	פירעון הלוואות (כולל חלויות שוטפות)
27,885	קבלת הלוואות לזמן ארוך
20,000	הנפקת הון
(5,000)	דיבידנד לבעלי המניות של החברה
<u>(4,000)</u>	פירעון אשראי לזמן קצר מבנקים
30,062	מזומנים מפעילות מימון

31,950	עלייה במזומנים ושווי מזומנים
<u>10,550</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
<u>42,500</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הדגמה - שיטה עקיפה (המשך)

נספח א' - התאמות הדרושות להצגת תזרימי המזומנים ושווי המזומנים מפעילות שוטפת

ש"ח	
	הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים :
(2,700)	עליית ערך ניירות ערך סחירים
14,000	פחת והפחתות
(7,000)	רווח הון מממוש נכסים
	הפרשי התאמה בגין קרן הלוואות לזמן ארוך
(3,062)	וחלויות שוטפות
3,300	פצויי פרישה - עלייה בעודף העתודה על היעודה
(3,000)	מסים נדחים, נטו
	שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות :
(10,000)	עלייה בלקוחות
(10,000)	עלייה במלאי
(2,850)	ירידה בספקים
5,000	עלייה בזכאים אחרים
<u>(16,312)</u>	

נספח ב' - פעולות שלא במזומן בתקופת הדוח:

בחודש דצמבר נרכש ציוד בסך 9,000 ש"ח באשראי לזמן קצר. האשראי נפרע ב-3 תשלומים חודשיים שווים. יתרת ההתחייבות לתאריך הדו"ח בסך 6,000 ש"ח, מוצגת במסגרת ההתחייבויות השוטפות.

חלק שלישי - הסברים לפתרון בהדגמה

ראה הסברים לפתרון להדגמה א'
לפי "השיטה הישירה"

ג. הדגמה מפורטת להכנת דוח על תזרימי המזומנים של חברה יצרנית, תוך יישום "הגישה העקיפה", לרבות טיפול בשינויים ביחידה המדווחת(*)

חלק ראשון - דוחות כספיים ונתונים ופרטים נוספים

1. דוחות כספיים (דוח על המצב הכספי) חברה א' בע"מ וחברות הבנות שלה

דוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 1988
מתואם לשקל של דצמבר 1988

פירוט		פירוט		פירוט		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
1987	1988	מס'	מס'	1987	1988	מס'
<u>התחייבויות שוטפות</u>						
13,000	6,900			18,500	40,100	מזומנים ושוי מזומנים
10,000	(6)		12,000	3,000	לקוחות
.....	2,000			6,000	12,500	מלאי עבודות בביצוע (1)
3,000	4,500			4,000	1,000	מלאי חומרי גלם
				40,500	56,600	
<u>השקעה בחברה מסונפת</u>						
60,000	60,000			10,400	(3)
<u>רכוש קבוע - נטו</u>						
29,000	30,000	(7)		70,000	36,000	(5)
89,000	90,000			1,500	400	מוניטין
-----	-----			-----	-----	
115,000	103,400			115,000	103,400	
=====	=====			=====	=====	

ההדגמה כוללת הדגמת הטיפול בפריטים שלא נכללו בהדגמה הקודמת ובכללם חברות בנות שאוחדו לראשונה, חברות בנות שמומש, חברות מסונפות ועוד.

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

2. נתונים ופירוטים נוספים

(1) התנועה במלאי עבודות בביצוע:

ש"ח	
6,000	יתרת פתיחה
3,500	עלויות שהושקעו השנה במזומן
3,000	רווחים שנצברו
<u>12,500</u>	

(2) בתאריך 1.1.86 רכשה חברה א' את כל המניות של חברה ב' בשוויין המאזני. בתאריך 1.12.88 מכרה חברה א' את כל המניות של חברה ב' תמורת 17,000 ש"ח במזומן.

דוח על המצב הכספי שלחברה ב' ליום מכירתה:

ש"ח	
5,000	מזומנים ושווי מזומנים
3,000	לקוחות
15,000	רכוש קבוע, נטו
(3,000)	ספקים
<u>(20,000)</u>	הון עצמי
-	

(3) בתאריך 1.1.87 רכשה חברה א' 80% מההון הנפרע של חברה ג' תמורת 11,000 ש"ח. השווי המאזני שנרכש היה 6,000 ש"ח. עודף העלות יוחס למוניטין ומופחת בקו ישר על פני 10 שנים. בתאריך 31.12.88 מכרה חברה א' מחצית מהחזקתה בחברה ג' תמורת 11,000 ש"ח במזומן. רווחי חברה ג' היו כדלקמן - 7,500 ש"ח ב-1987 ו-6,000 ש"ח ב-1988.

דוח על המצב הכספי של חברה ג' ליום מכירת המניות:

ש"ח	
5,000	מזומנים ושווי מזומנים
3,000	לקוחות
18,000	רכוש קבוע, נטו
(5,000)	ספקים
<u>(21,000)</u>	הון עצמי
-	

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

(4) בתאריך 31.12.88 רכשה חברה א' 80% מהון המניות הנפרע של חברה ד' תמורת 19,400 ש"ח במזומן. הרכוש הקבוע של חברה ד' הוערך לתאריך הרכישה בסך 9,250 ש"ח. עודף עלות שלא יוחס לרכוש הקבוע יוחס למוניטין.

דוח על המצב הכספי של חברה ד' לתאריך רכישתה:

<u>ש"ח</u>	מזומנים ושווי מזומנים
7,000	לקוחות
7,500	רכוש קבוע
8,000	הון עצמי
<u>(22,500)</u>	
-	

(5) התנועה בסעיף רכוש קבוע:

<u>עלות מופחתת</u>	<u>פחת שנצבר</u>	<u>עלות</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
70,000	(50,000)	120,000	יתרת פתיחה
(10,000)	(10,000)		פחת השנה
(15,000)	10,000	(25,000)	מכירת חברה ב'
(18,000)	12,000	(30,000)	מכירת חברה ג'
<u>9,000 (*)</u>	<u>(6,000)</u>	<u>15,000</u>	רכישת חברה ד'
<u>36,000</u>	<u>(44,000)</u>	<u>80,000</u>	יתרה 31.12.88

עלות לפי ספרי חברה ד'	- 8,000 (*)
עודף עלות מיוחס לרכוש, לפי החישוב:	- <u>1,000</u>
$(9,250 - 8,000) \times 80\% = 1,000$	
	<u>9,000</u>

(6) ב-1.12.88 ביצעה חברה א' פירעון מוקדם של ההלוואה לזמן ארוך. ההלוואה היתה צמודה במלואה למדד.

(7) התנועה ביתרת הרווח:

<u>ש"ח</u>	יתרת פתיחה
29,000	רווח השנה
<u>1,000</u>	יתרה סגירה
<u>30,000</u>	

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

(8) נתונים נבחרים לגבי מדד המחירים בשנת 1988 :

$\frac{12/88}{116}$	$\frac{1/88}{102}$	$\frac{12/87}{100}$
---------------------	--------------------	---------------------

(9) כל הנתונים בפירוטים לעיל הם בשקלים מותאמים למדד של חודש דצמבר 1988.

(10) הלקוחות מוצגים נטו, בניכוי מקדמות, בכל החברות.

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

חלק שני - הדוח המאוחד על תזרימי המזומנים

חברה א' בע"מ

דוח מאוחד על תזרימי המזומנים

לשנה שנסתיימה ביום 31.12.88

מותאם לשקל של חודש דצמבר 1988

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

1,000	רווח נקי לפי דוח רווח או הפסד
	התאמות הדרושות להצגת המזומנים
	ושווי מזומנים מפעילות שוטפת,
<u>25,000</u>	נספח א'
<u>26,000</u>	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

(12,400)	רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה נספח ב'
12,000	מימוש מניות של חברת בת, נספח ג'
	מימוש מניות של חברה בת שהפכה למסונפת,
<u>6,000</u>	נספח ג'
<u>5,600</u>	מזומנים נטו מפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

(10,000)	פרעון הלוואה
<u>21,600</u>	עלייה במזומנים ושווי מזומנים
<u>18,500</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
<u>40,100</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

חלק שלישי - הסברים לפתרון בהדגמה של דוח מאוחד

(1) מלאי עבודות בביצוע

רווחים שנצברו ייכללו במסגרת ההתאמה לרווח, שכן מדובר ברווח שקיבל ביטוי בדוח רווח או הפסד אך לא היה כרוך בתזרימי מזומנים.

(2) רכישת חברה ד'

ש"ח	
	חישוב תזרים מזומן נטו ברכישה :
19,400	תשלום בעת הרכישה
<u>(7,000)</u>	מזומנים בחברה ד' ביום רכישתה
<u>12,400</u>	תזרים מזומן נטו ברכישה
	חישוב עודף עלות וזכויות המיעוט :
	עודף עלות :
22,500	שווי מאזני ליום הרכישה
<u>80%</u>	נרכש
18,000	שווי מאזני שנרכש
<u>19,400</u>	עלות
<u>*1,400</u>	עודף עלות ברכישה
	*כדלקמן :
	מיוחס לרכוש קבוע -
1,000	$= (9,250 - 8,000) \times 80\%$
<u>400</u>	לא מיוחס (מוניטין)
<u>1,400</u>	
	זכויות המיעוט בחברה ד'
<u>4,500</u>	ביום 31.12.88 $= 22,500 \times 20\%$

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

אין לרכישה הנ"ל השפעה כלשהיא על דוח רווח או הפסד מאחר שנעשתה ביום האחרון של השנה.

<u>ש"ח</u>	<u>בדיקה :</u>
7,500	לקוחות
9,000	רכוש קבוע
400	מוניטין
<u>(4,500)</u>	זכויות מיעוט
<u>12,400</u>	תזרים מזומן נטו ברכישה
	<u>מכירת חברה ב' (3)</u>

<u>ש"ח</u>	תמורה שהתקבלה במימוש
17,000	מזומנים בחברה הבת ביום המימוש
<u>(5,000)</u>	תזרים מזומנים נטו במכירה
<u>12,000</u>	
	חישוב הפסד הון במימוש ביום 1.12.88 :
20,000	שווי מאזני ליום המכירה
<u>(17,000)</u>	תמורה ממכירת המניות
<u>3,000</u>	הפסד הון

בגין חברה ב' אין עודף עלות או זכויות מיעוט מאחר שמניותיה נרכשו ב-1.1.86 בשוויין המאזני.

<u>ש"ח</u>	<u>בדיקה :</u>
3,000	לקוחות
15,000	רכוש קבוע, נטו
<u>(3,000)</u>	ספקים
15,000	
<u>(3,000)</u>	הפסד הון
<u>12,000</u>	תזרים מזומן נטו במכירה

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

(4) חברת בת (ג') שהפכה למסונפת

	<u>ש"ח</u>	
	11,000	תמורה שנתקבלה במימוש
	<u>(5,000)</u>	מזומנים בחברה הבת ביום המימוש
	<u>6,000</u>	תזרים מזומנים נטו במכירה
		שיעור האחזקה ירד, עקב המכירה,
		מ-80% ל-40%.
		חישוב עודף עלות:
11,000-6,000 =	<u>ש"ח</u>	
	5,000	עודף עלות ברכישה (1.1.87)
	(500)	הפחתה בשנת 1987
	<u>(500)</u>	הפחתה בשנת 1988
	4,000	יתרת 31.12.88 ערב המכירה
	<u>(2,000)</u>	מימוש מחצית מעודף העלות
	<u>2,000</u>	יתרת עודף עלות ב-31.12.88
		חישוב רווח (הפסד) הון במימוש:
21,000 × 40% =	<u>ש"ח</u>	
	8,400	שווי מאזני שמומש
	<u>2,000</u>	מימוש עודף עלות
	10,400	השקעה שמומשה
	<u>11,000</u>	תמורה שנתקבלה
	<u>600</u>	רווח ממכירת המניות
		חלק המיעוט ברווח החברה בשנת 1988
6,000 × 20% =	1,200	= (יתואם לרווח)
		יתרת ההשקעה בחברה ג' לאחר המימוש:
	<u>ש"ח</u>	
	21,000	הון עצמי חברה ג' 31.12.88
		האחוז למאה של חברה א'
	<u>40%</u>	בחברה ג'
		חלק חברה א' בהון העצמי
	8,400	של חברה ג'
	<u>2,000</u>	יתרת עודף עלות
	<u>10,400</u>	השקעה בחברה מסונפת

הדגמה - שיטה עקיפה מאוחד (המשך)

בדיקת תזרים המזומן נטו מהמימוש :

	ש"ח	
	3,000	לקוחות
	(10,400)	השקעה במסונפת
	18,000	רכוש קבוע, נטו
(עודף עלות ערב המימוש)	4,000	מוניטין
	(5,000)	ספקים
21,000 × 20% =	<u>(4,200)</u>	זכויות מיעוט
	5,400	
	<u>600</u>	רווח הון
	<u>6,000</u>	תזרים מזומנים נטו מהמימוש